

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Departamentul Blaj
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Ciclul de Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Masterat în teologie greco-catolică Diplomă de master

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	KMR0174 Practică și pastorală liturgică				
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. Dr. Ioan Cristian RUS				
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. Dr. Ioan Cristian RUS				
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E
				2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					45
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					27
Tutoriat					10
Examinări					2
Alte activități:					19
3.7 Total ore studiu individual	121				
3.8 Total ore pe semestru	175				
3.9 Numărul de credite	7				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	•
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> Pastorala liturgică deschide un orizont istoric și de specialitate privind evoluția și nevoile de înnoire a expresiei liturgice în biserică, acomodată timpului de față; se remarcă progresul organic și evoluția formelor cultice în timp. Absolvenții au în final posibilitatea unei analize comparative a ritului și ritualurilor sacramentelor și sacramentalelor (Tainelor și ierurgiilor), de distingere a cultului autentic de tradiții asimilate precum și de a justifica diferențierile rituale și confesionale apărute în timp. Absolvenții vor dobândi abilitatea de a explica sensul liturgiei și de a aplica liturgia la realitatea concretă.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> Pastorala liturgică oferă posibilitatea de înțelegere a diferențierilor și de adaptare la schimbările impuse de aggiornamentul liturgic necesar și recomandat de Magisterul Bisericii. Absolvenții vor dobândi competențe în a integra sensul liturgic strict creștin în cadrul mentalităților sociale și religioase actuale.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Aprofundarea aspectelor liturgice legate de practicile sacramentelor și a sacramentalelor existente în Biserica Greco-Catolică și distincțiile față de alte confesiuni sau rituri; cercetarea legată de înțelegerea actuală a practicilor liturgice; utilizarea cultului liturgic ca mijloc fundamental în practica pastorală. Cursul este destinat atât masteranzilor care se pregătesc pentru a deveni preoți, cât și laicilor implicați în activitatea pastorală a Bisericii.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea derulării vieții liturgice în Biserică precum și a respectării normelor disciplinare care deosebesc uzul sacramentelor de practica sacramentalelor și a diferitelor devoțiuni recepte sau introduse în uz de tradiții populare sau asimilate de la alte rituri sau confesiuni. Dobândirea capacității de a distinge cultul recept de asimilările aleatoare și echilibrarea normelor canonice cu cele liturgice în folosul sufletesc al credincioșilor și păstrarea purității ritului.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
C. 1.- Introducere. Prezentarea Fișei cursului. Terminologie. Sensul liturgiei. Simbolismul liturgiei. Bibliografia domeniului.	Expunere, explicare, orientare bibliografică, aplicații la practica pastorală	Cursurile sunt interactive
C. 2.- Centralitatea liturgiei. Mijloc de exprimare a religiozității; mijloc de sfințire.	„	„
C. 3.- Liturgia în cadrul general al vieții Bisericii. Gesturi, texte, formule, limbaj, imagini, cânt.	„	„
C. 4.- Raporturi: Liturgie – preot – operator pastoral – laic.	„	„
C. 5.- Locul liturgiei: biserică, parohie, suflet. Liturgia Bisericii „spațiu sacru” de trăire a vocației de creștin.	„	„
C. 6.- Sf. Liturghie. Aspecte liturgice-pastorale.	„	„
C. 7.- Sfintele Taine (Sacramentele). Aspecte liturgice-pastorale.	„	„
C. 8.- Ierurgiile (sacramentaliile). Aspecte liturgice-pastorale.	„	„

C. 9.- Liturgia între vechi și nou, arhaic și modernism. Modernism și recuperarea tradiției liturgice într-o lume dinamică și secularizată.	„	„
C.10.- Liturgie și devoțiuni. Istoric. Actualitate.	„	„
C.11.- Liturgie și Tipic bisericesc.	„	„
C12.- Liturgie și pastorație.	„	„
C.13.- Care liturgie pentru secolul XXI?	„	„
C.14.- Oportunități. Propuneri. Concluzii.		

Bibliografie

Curs: *Pastorală liturgică*, trimis prin mail masteranzilor (de pregătit obligatoriu pentru examen).

BIBLIA sau Sfânta Scriptură

Catehismul Bisericii Catolice (partea liturgică), Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, 1993.

Conciliul Vatican II, *Constituții, decrete, declarații* (*Constituția despre liturgie “Sacrosantum Concilium”*), ediție revizuită, Arhiepiscopia Romano-Catolică, București, 2000.

Codul Canoanelor Bisericii Orientale, Presa Universitară Clujeană, Cluj, 2001.

Congregația pentru Bisericele Răsăritene, *Instrucțiune pentru aplicarea normelor liturgice ale Codului Canoanelor Bisericii Răsăritene*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 1996 (altă ediție: Ed. Logos, Oradea, 1996).

Congregația pentru Cultul Divin și Disciplina Sacramentelor, *Directoriu despre Evlavia Populară și Liturgie: Principii și Orientări* (2001), Ed. Sapientia, Iași, 2021.

Victor Szmigelski, *Liturgia*, Ediție îngrijită și studiu introductiv de Petru Magdău, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.

Ioan Vasile Botiza, *Elemente de liturgică creștină orientală*, Ed. Iuliu Hațieganu, Cluj-Napoca, 2005.

Tipicul bisericesc. Studiu asupra Tipicului Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolice, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2007 (A. Buzalic, C. Fărcaș, B. V. Buda).

RUSSU, Sorin Valer, *Sfintele Sacramente pe înțelesul credincioșilor*, ed. a II-a, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2011.

BRANIȘTE, Ene, *Manuale de Liturgică*.

Cărțile liturgice.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
S. 1.- Euhologiile „euharistice” în prima tradiție creștină.	Alegere tema seminar. Bibliografie și plan de lucru. Susținere tema seminar.	Elaborarea lucrării conform metodologiei stabilite.
S. 2.- Credința eclezială și liturgia	„	„
S. 3.- Itinerariu catehumenal	„	„
S. 4.- Riturile prebaptismale din Sâmbăta Mare	„	„
S. 5.- Mirul, miruirea, binecuvântarea uleiului și ungerea solemnă	„	„
S. 6.- Prima împărtășanie - inițiere	„	„
S. 7.- Pregătirea pentru celebrarea liturgică a Cununiei, moment de pastorație	„	„
S. 8.- Semnificația simbolică a ritualului Cununiei	„	„
S. 9.- Maslul – implicații liturgico-pastorale	„	„
S.10.- Înzmormântarea: pastorație liturgică	„	„
S.11.- Mod de celebrare a liturgiei	„	„
S.12.- Particularități actuale ale liturgiei Bisericii Greco-Catolice.	„	„
S.13.- Liturgie și devoțiuni ca mijloc pastoral	„	„
S.14.- Liturgia tineretului? Liturgia mai scurtă? Liturgia modificată? Liturgia actualizată?	„	„

Bibliografie suplimentară:

BRÂNZEU, Nicolae, *Hodogetica*, Lugoj, 1930.

CHIAPPETTA, Luigi, *Il manuale del parroco*, Edizioni Dehoniane, Roma, 1997.
 MITROFAN, Ioan, *Sfintele Taine*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2005.
 TAFT, F. Robert, *A partire dalla liturgia – Perché la liturgia che fa la Chiesa*, Lipa Edizioni, Roma, 2004.
 TIA, Teofil, *Elemente de pastorală misionară pentru o societate post-ideologică*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2003.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Pastorala liturgică aduce un spectru lărgit a înțelegerii sensurilor liturgiei Bisericii și totodată o serie de elemente de comparație cu manifestări similare din alte biserici precum și expresii liturgice din alte timpuri, cu justificarea acestora. În perspectivă aceste coordonate profesionale oferă persoanelor specializate un potențial profesional capabil să înțeleagă și să ofere explicații față de aspectul istoric al slujirii bisericești.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însușirea conținutului.	Examen oral final.	50% din nota finală.
	Materialul din conținutul căruia vor fi formulate întrebările de pe biletele de la examenul oral final de la sfârșit de semestru este: <i>Pastorala liturgică</i> , curs, trimis pe mail și la secretariatul Departamentului.	verificare a cunoștințelor	
10.5 Seminar/laborator	Participarea activă la dezbateri și Elaborarea lucrării scrise	Evaluarea participării active la dezbateri și Evaluarea lucrării scrise	50% din nota finală.
	Pentru a fi luată în considerare nota de la seminar este necesară obținerea notei de trecere la examenul oral final de la sfârșit de semestru. Fiecare student va prelua direct de la titular la începutul semestrului o temă de seminar.	Prezentarea la examenul final este condiționată de întocmirea lucrării de seminar, pe teme propuse de titularul cursului, dar și de predarea acestuia titularului de curs - în format electronic înainte de prezentarea la examenul final.	
10.6 Standard minim de performanță:			
<ul style="list-style-type: none"> Însușirea materialului de învățat. Probarea dezvoltării competențelor specifice acumulate (profesionale, transversale). Finalizarea lucrării de seminar. 			
Obținerea a minimum 5 puncte: 1 din oficiu, 4 puncte la curs + seminar.			

Data completării
28.04.2022.....

Semnătura titularului de curs
.....

Semnătura titularului de seminar
.....

Data avizării în departament
.....

Semnătura directorului de departament
.....